

GORICA

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in štetilno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Lehan na Verdijevega tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9. Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnštvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Deželno gospodarstvo.

I.

Bojevitost se je zakadil A. Gabršček junija meseca l. 1901 v profesorja I. Berbuč-a, ki je zastopal in zagovarjal zdravo načelo, naj se pobira užitnina v deželni upravi. V začetku prvega članka je pisal o prof. Berbuču: »Slepar hoče slepariti, pa ga je pred svetom vendarle še malce sram! Najbrže tudi slutiti, da bi ga c. kr. oblasti lepo zahvalile za čast, katero dela stanu s takimi čenčami, in za ostudne hujskarije, — proti katerim moramo svobodni državljani in davkoplačevalci najodločnejše protestovati.« O drugih osebnih napadih in brezmernih surovostih molčimo za danes.

In dandanes po sedmih letih je li še kdo v deželi, ki ne bi bil uverjen, da je imel ta čas prof. Berbuč prav, in da so grdo sleparili naše ljudstvo tisti, ki so metali »sleparje« njemu v obraz? Je-li še kdo v deželi, ki ne bi bil uverjen, da so nasprotniki užitnine v dež. režiji oškodovali deželo, državo in občine za milijone s svojo agitacijo proti nameri naše stranke in prof. Ivana Berbuč-a?

Tako so lopnila A. Gabrščeka v ti zadevi po zobeh dejanja, ki se ne dajo utajiti.

* * *

Kdo se ne spominja, kako drzovito se je zaganjal isti A. Gabršček pred leti v »Krojaško zadrugo«, katero je hotel vsekako uničiti iz malo plemenitih namenov? Sam se je hvalisal po »Soči« in tolažil, ko se je njegova namera ponesrečila, da je vsaj imel žalostni pogum, mesariti ta narodni zavod z velikim nožem.

A danes je »Krojaška zadruga« jedno najboljših, najsolidnejših in najbolj cvetočih podjetij v Gorici. Promet v blagu in v denarju znaša velikansko svoto, in vse obrekovanje ne more podjetju prav nič škodovati.

Ali bi ne bilo bolj umestno, da bi bil A. G. tačas pometal pred pragom liberalnih podjetij, za nje skrbel, ž njimi marljivo gospodaril in svetu razkazoval, kako napredujejo in se krepko in stanovitno razvijajo, nego da je tratil svoje moči v borbi proti »Krojaški zadrugi«, ki mu ni bila čisto nič na potu?

Vse se maščuje na tem svetu, in izvestno je, da se bode tudi to grdo početje v kratkem maščevalo na A. Gabrščeku.

* * *

Zakaj smo to napisali? zakaj ponovili? — Zato, da osvežimo spomin našim čitateljem glede na Gabrščeko postopanje v preteklosti, da bodo mogli sklepati iz prejšnjega na njegovo sedanje postopanje glede deželnih financ.

Kakor je begal ljudstvo in javnost pri užitnini; kakor je črnil »Krojaško zadrugo« z namenom, da bi jo vničil: tako pita zdaj svoje kaline z neutemeljenim pretiravanjem o slabem dežlenem gospodarstvu.

V dveh člankih je »Gorica« na temelju uradnih podatkov nedvojbeno dokazala, da more le brezvestnež ali bedak trditi, da je dežela ob robu finančnega poloma. Dokazali smo, da vsi deželni dolgov, ki izvirajo izključno le iz prejšnjih deželnozborskih dob, znašajo komaj 1,800,000 K, ki se redno odplačujejo. Vkljub temu poda sedanji de-

želni odbor koncem l. 1908 obračun, s katerim dokaže, da dežela nima manjšega primanjkljaja, marveč še lep preostanek.

To pa hudo peče A. Gabrščeka, ker je s tem razkrinkan ves njegov švindelo slabih deželnih financ. Da bi omamili svet, začel je pisati v »Soči« posebne članke, posvečene prof. Berbuču, z lastnoročnim podpisom. In kaj je dokazal v prvem članku z dne 21. t. m.? Dokazal je končno, da je vse res, kar je »Gorica« v tej zadevi pisala. Sam pravi:

»Vidite, tako izgine proračunjeni primanjkljaj za l. 1908!«

Resnica, katere ne more niti A. G. ovreči, je torej, da koncem leta 1908 ne bode imela dežela nikakega primanjkljaja.

Resnica je, da sedanji dež. odbor, kl je bil izvoljen dne 2. januarja 1902, ni napravil v tej dobi niti vinarja dolga, pač je pa sprejel od prejšnjih dob okoli 1,800.000 K dolga, ki se vedno amortizuje.

Resnica je, da pobira deželna uprava v svoje namene na izravne davke najnižje doklade in da je povišal dež. zbor na predlog sedanjega dež. odbora v to svrhu naklade na užitnino le za 20% (in 20% za okr. šolske zaloge) in za 2 K davščino na pivo (in 1 K za šolske zaloge).

Popolno neresnično je torej, če trdi A. Gabršček, da pobira naša deželna blagajna najvišje doklade v Avstriji. Najprej naj si ogleda doklade v drugih kronovinah, potem naj govori. Le eno kronovino naj nam navede, ki ima manjše dež. doklade od naše, potem se udamo!

Mož se je spozabil. Trdil je začetkom, da bode imela dežela koncem l. 1908 velik deficit in da pride vsled tega v velikanske dolgove; a opazka v »Gorici«, da on in dr. Franko se morata še učiti, kako izgine dež. deficit koncem l. 1908, ga je spravila iz dušnega ravnotežja in dokazovati je začel in dokazal v svojem članku, da on to dobro razume in pravi, vsled obstrukcije mora deficit izginiti. Tega sta torej kriva dr. Gregorčič in I. Berbuč.

Kako pa to dokazuje, to je naravnost — gorostasno. Vidi se, da mož resničesar ne razume o dež. proračunih in obračunih. Toda o tem prihodnjič.

Uspehi naše gospodarske organizacije.

(Dalje).

Deset let je minolo, kar je bila ustanovljena prva raiffeisenska posojilnica na Goriškem. Bil je to imeniten korak, ki je vzbudil ves poznejši naš razvoj na zadružno-gospodarskem polju. Saj imamo danes nad 40 kmečkih posojilnic po goriški deželi, imamo »Centralno posojilnico«, važen in velik denarni zavod v mestu, ki služi tudi kot osrednja blagajna »Goriški zvezi gospodarskih zadrug in društev«, drugi za osredotočenje našega gospodarskega dela zelo važni osnovi. »Vezali smo in vezali, kakor pravi »Soča«, in privezali smo za našo deželo že nad 60 gospodarskih zadrug, posojilnic, kmetijskih društev, mlekarn, živinorejskih in drugih. Seveda Gabrščkovih pristašev

je v njih zelo pičlo število. Zato pač pravi »Soča«, da nosijo vse te zadruge »pečat strankarstva in politični namen«. Kdor ne veruje, da »Ljudska posojilnica« »Trgovsko-obrtna zadruga«, »Mizarska zadruga« in ona peščica novoustanovljenih liberalnih zadrug po deželi tega pečata in namena na sebi ne nosijo, ta pride gorak v liberalna nebesa, kjer se jim baje godi bolje nego Turkom v sedmih nebesih.

»Vezali smo«, to je res, zakaj to dokazujejo številke statistike zadrug naše organizacije za minolo desetletje. 7195 članov je koncem minolega leta pripadalo tej »zvezi« — važni in vedno bolj vplivni v gospodarskih ozirih. Pa koliko je bilo letos ustanovljenih novih zadrug, ki bodo dalje »vezale!« Boji se pač »Soča« ravno tega, zakaj ko bodo »vezani«, in ko gospodarsko močni kmetovalci spoznali vso moč, vse smotre te zadružnogospodarske vezi, tedaj bodo pač spoznali vso praznoto agrarno-liberalnih obljub, agrarno-liberalnega spletkarenja in zavajanja.

Kako so napadali »Centralno posojilnico« — »Centrifugo«, je še vsem na Goriškem dobro v spominu. Liberalci so prevzeli »Ljudsko posojilnico«, zagnjali se potem v našo »Centralno posojilnico«. Po 7 letih je ta že imela nad 5 milijonov kron denarnega prometa, okroglo dva milijona posojil in dva milijona kron hranilnih vlog, toliko kolikor jih ni izkazovala »Ljudska posojilnica« še v nobenem svojem računu. Poleg tega ima stavbo v vrednosti 165.000 kron, katero ne obtežuje niti vinar zemljeknjžnega dolga! Nje rezervni fond je z malimi dobički narastel v 7 letih na 30.000 kron, ne da bila »Centralna posojilnica« odiralala ljudi tako, kakor svoj čas »Trgovsko-obrtna zadruga«.

Dalje! Kako so smešili »Goriško zvezo«. Zavod se pa na vse prazne fraze »Soče« ni oziral, marveč stopal mirno in smotreno dalje po svoji poti. Vedno navzgor — ker rakove poti ne poznamo, kakor nekatere liberalne zadruge. Letos ima zveza v prvih 10 mesecih nad 3¼ milijona kron prometa; njen blagovni promet, ki sloni na zdravi in pametni podlagi, se vedno širi, vedno bolj uživilja v naši zadružni organizaciji. Število njenih zadrug raste, njen delokrog je vedno obširnejši, ravno radi tega, ker je »Soča« registrirala v svojih predalih vsak korak zveze. »Sočin« pik je pač za nas dobrodejen!

In naše posojilnice? V prvem svojem desetletju so pridobile 5,037.312 kron, tedaj nad 5 milijonov K hranilnih vlog, izdale so 3,868.306 kron, okroglo štiri milijone kron posojil. To so številke, katere nam kaže statistika »Goriške zveze« ob koncu l. 1907. Če primerjamo omenjeni dve števili, vidimo, da znaša prevešek nad en milijon kron, to se pravi, naši kmetovalci so prihranili v naši organizaciji en milion kron, katere imajo kot razpoložljiv kapital pri rokah za izboljšavo svojega gospodarstva. Ali ni to gospodarski uspeh? Ali je to delo brez glave?

»Soča« je našim posojilnicam prav rada predbacivala, da kmete zavajajo v dolgove. Zgoraj omenjeni podatek sam na sebi kaže, da je ravno nasprotno res. Iz številk pa, katere imamo na razpolago

za naše raiffeisenske posojilnice od l. 1901 do l. 1907, moremo pojasniti vzroke, ki so pripravili dolžnike do tega, da so pri posojilnicah zajemali posojila. V teh letih so namreč posojilnice na deželi izposodile 1,832.142-26 K. Prošnjiki so prejeta posojila vporabili v sledeče namene:

463.839-20 K so porabili za plačila dolgov, katere so imeli pri raznih upnikih, med njimi pri mnogih liberalnih prijateljih ljudstva, ki so pobirali 12,14 in še več % obresti. Tudi za plačila »Ljudski posojilnici«, ki se je otesavala po mogočnosti klerikalnih dolžnikov, ker niso plesali tako, kakor je piskala liberalna piščalka. 112.553-82 K so porabili prošnjiki za nakup gospodarskih potrebščin, 139.713 K za nakup živine, 412.449 K za nakup zemljišč, 153.081 za nakup hiš in drugih stavb, 111.520-75 kron za poprave in dozidanje stavb, 73.848-38 K za dedščine, 11.392-50 K za pokritje bolezenskih stroškov, 92.777-50 K za pomoč obrtnikom, 8.700 K za plačevanje davkov, 8.829 K za plačevanje delavcev, 3.089-70 K za pogrebne stroške, 5.376-44 K za potnine v tujino, 33.840 K za dote in ženitovjanske stroške, 28.475-50 K za razdelavo vinogradov, 182.656-47 K za druge potrebe, med temi največji del za lupljenje češp. »Soča« ima na razpolago zelo »kunštne« računarje. Zato naj si pusti izračuniti, koliko je šlo vsega izposojenega denarja v izboljšavo gospodarskih razmer proslincev, koliko pa na njihovo škodo. Toda izračuni naj pravilno, ker ji ne izpregledamo pomot. Pri »Krojaški zadrugi« je svoj čas naračunila 130.000 K izgube, ki je nikjer ni bilo, pri deželnih financah je sedaj izračunila nezogiben gospodarski polom, ki je tudi le v njeni domišljiji. To so pač predebele pomote!

Za danes dovolj! Te številke nam kažejo, da nimamo »nevspehov«, pač pa za naše goriške razmere celo krasne uspehe. Priča so nam neumornega, smotrenega dela, bodrilo so nam za nadaljno trudapolno delo za osamosvojenje našega kmeta in za izpolnjevanje programa, ki ga imamo kot »prava kmečka stranka«. Dejanja kažejo, da smo delali, »agrarci« in bratci liberalci pa objubujejo še le, da »hočejo delati«. Kdo imej več vere, oni, ki je že delal, ali oni, ki še le obljubuje, da bo delal?

Pokazali smo, da naše delo ni bilo storjeno »brez glave«, marveč da se je ravnalo po strogem premisleku, po načrtu. Prihodnjič pokažemo, da so ravno liberalci delali brez glave. Uporabili bomo tudi številke, ki nam jih sami nudijo. Seveda ne pričakujemo, da bi »Soča« odgovorila na stvar, pač pa bo stikala za osebo člankarja. Da bo vedela, po kom lopniti z loparjem, evome: S. Premrou.

Aneksija Bosne in Hercegovine.

(Pismo iz Bosne.)

(Konec.)

Hrvatsko ljudstvo je aneksijo z največjim navdušenjem sprejelo. Najmanjše in najbolj pozabljene vasice bile so v izraz veselja nad aneksije na večer lepo razsvetljene. V cerkvah se je zvo-

nilo in maševalo iz tega namena. K okrajnim predstojnikom so prihajale trume navdušenega prebivalstva in izražale svoje veselje nad tem dogodkom. Seveda se je v tem oziru najbolj odlikovalo stolno mesto Serajevo.

In kaj sedaj? Voditelje tukajšnjega naroda čaka ogromnega dela, katero se more le z združenimi močmi izvršiti. Deželi sti do sedaj oziroma do pred 30imi leti za stotino let zaostali, kar bo treba sedaj hiteti. V zadnjih 30ih letih se je tukaj seveda marsikaj spremenilo, tudi tukajšnjim deželam se je ugledila pot do boljše bodočnosti; a manjka še veliko. Upamo, da se posebno s pomočjo šolske obveznosti, katere do sedaj ni bilo, se počasi vse doseže. Razum tega bo imelo ljudstvo svoje zastopnike v deželnem zboru, s pomočjo katerih se tudi veliko doseže, kar do sedaj ni bilo mogoče, o čemur je prepričan vsak treznomislec človek.

Še nekaj! Razni madjarski politiki so prosili, oziroma zahtevali, naj vlada tukaj nastavlja več ogerskih kakor avstrijskih uradnikov. S tem pa se tukajšnje ljudstvo ne bo moglo nikdar strinjati. Ti uradniki bi bili po veliki večini taki, ki tukajšnjega deželnega jezika ne razumejo. Seveda bi oni hoteli kakor na Hrvatskem tudi tukaj madjarirati. Ako pa avstrijska vlada to dobro premisli, ne bo tega nikdar privolila, ker s tem bi ne imela nikakih koristi, pač pa bi si s tem nakopala nevoljo tukajšnjega ljudstva, kar bi avstrijski politiki na Balkanu gotovo ne koristilo, pač pa škodova'o. In čemu naj bi s tem tudi uradovanje oteževala? Ako tukaj ni še dovolj domačih uradnikov, ne manjka Slovanov, ki si tukajšnji jezik prav lahko in hitro priučijo in katerih nameščenju bi se tudi ljudstvo toliko ne protivilo, ker se zaveda slovanskega bratstva.

O preteči vojski se tudi tukaj marsikaj govori, vendar pa moramo reči, da ni še taka nevarnost. Ni sicer izključeno, da pride do kakšnih prask s Srbijo. Avstrija se za vsak slučaj pripravlja in so tukajšnje meje z vojaštvom zasedene. Razum tega so tudi vse tukajšnje železniške proge pod strogim nadzorstvom vojaštva. Vendar pa upamo, da predno pride do tega, si bo tudi Srbija celo stvar dobro prevdarila. Kakor znano, so tudi vse velevlasti proti temu, da bi se kalil mir, radi česar lahko rečemo, da vojske ne bo! S.

Razpor med dr. Tumo in Andr. Gabrščekom.

Leta 1901. smo pisali v „Gorici“: Gabršček je rojen pod zvezdo zdravja in prepira, njemu je narava že v zibelko položila dar ženijalnosti v razdvajanju človeških duhov.

„Njegovo razmerno še mlado življenje bi dalo romanopiscu Govékarju, bogato snov za nov roman „V krvi št. II.“ Dar razdvajanja ga je spremljal kot angelj varuh (seveda v nasprotnem smislu) po vseh potih življenja. Po Kobaridskem — kjer je kot ljudski učitelj služboval — to še vedno vrabci čivkajo in skale govoré. Ali mož je sam uvidel, da ne spada intrigiranje v slovar učiteljevanja, da ga vodi ta dar le v pogubo, in tako je stal nekega dne na razpotju: ali popustiti učiteljevanje, ali pa zadušiti v sebi dar intrigiranja. Odločil se je za prvo, kajti čutil je, da mu drugo ni več mogoče, ko mu je prirojeno svojstvo prešlo že tako v kri in meso, da mu kuka pri vseh čutilih iz telesa. Poiskal si je nov stan, v katerem se dá zdravstveno izvrstno izkoriščati, t. j. časnikarstvo in politiko. Tako je prišel zdaj v svoj pravi element, osobito kar se je pričel politični boj med dr. Gregorčičem in dr. Tonkljem. In ko je ta nehal, takrat pa ni zdravna strast v njem ponehala. Pot v bodočnost mu je bila začrtana, treba je bilo toraj gledati naprej. Vedno le politični hlapec in služabnik drugim biti, vedno le politiki drugih služiti, ni prijetno. Lepše je biti voditelj

med voditelji, poslanec med poslanci. In v voz, ki naj bi ga pripeljal do tega smotra, ni imel drugega vpreči, nego svoj dar razdvajanja. In pričel je komedijo razdvajanja, v kateri se je še povsod izkazal izvrstnega režiserja. Zidél je na socialnem polju pri „Sokolu“, pridružil se vrednemu, in oba sta skupaj uprizorila politični razkol. Konec te komedije bo v jeseni z deželnozborskimi volitvami. No, potem se prične politična komedija da capo. Dr. Tuma naj se le pripravi; kar je skušal dr. Tonkli, kar okuša dr. Gregorčič, temu ne uide tudi on. Kar je v krvi, to uniči le smrt“.

Kar smo pred sedmimi leti prerokovali, to se je letos zgodilo: Gabršček obkłada zdaj svojega prejšnjega pobratima dr. Tumo, kojega je povzdigaval toliko let v deveta nebesa, skoraj z istimi psovkami, s katerimi je obsipaval dr. Gregorčiča. „Političen kloven“, „kameleon“, „koristolovec“, „nepopolnopravni grešnik“, „hinavec“, „nehvaležnež“; take in slične psovke lete zdaj na poprej toliko obžavanega dr. Tumo.

Prikrito zbadanje dr. Tume se je pričelo v „Soči“ že l. 1903. ter se je nadaljevalo v „Slovenskem Narodu“, a prava ploha psovke in insultov se je nanj ulila šele letos, in sicer v dopisu „Slov. Naroda“ 4. maja.

(Dalje pride).

Politični pregled.

Baron Bienert pri cesarju.

Cesar je včeraj vsprejel ministerskega predsednika barona Bienertja v avdijenci, ki je trajala dve uri. Istotako je vsprejel cesar v daljši avdijenci ogerskega ministerskega predsednika dr. Wakerle. Veliki izgredi med Italijani in Nemci na Dunaju.

Včeraj je prišlo na vseučilišču do konfliktov med italijanskimi študenti, ki so priredili demonstracijo v prilog italijanskemu vseučilišču v Trstu in nemškoniacionalnim študenti. Italijani so peli Garibaldijevo himno, Nemci pa Wacht am Rhein. Naenkrat so z italijanske strani padli streli iz samokresov, ki so manje ali huje ranili več nemških dijakov. Mnogo dijakov je bilo ranjenih od udarcev s palicami. Italijani so bili ko- nečno odtisnjeni iz aule. Policija je izvršila na ulici več aretovanj. Težko ranjenih po strelah iz revolverjev je šest dijakov. Trije italijanski dijaki so bili izročeni deželnemu sodišču. Vseučilišče bo za nekaj dni zaprto.

Ruski visokošolci srbski prostovoljci.

Vseučiliška mladina v Moskvi je poslala srbskim akademikom brzojavko, v kateri zagotavlja srbski narod svojih simpatij, ter sporoča, da so ruski visokošolci pripravljeni vstopiti v srbsko vojsko kot prostovoljci. Na brzojavki je 1197 podpisov.

Rusija za Srbijo.

Iz Petrograda javljajo, da stoji Rusija slej kot prej na stališču, da Srbija in Črnagora morate dobiti teritorialno kompenzacijo. Edino v tem slučaju prizna Rusija aneksijo, drugače nikakor ne.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

Našemu upravnistvu je došlo: Duhovnik iz goriške okolice 8 K (ravnotako za „Alojzijevisče“ in „Slov. sirotišče“) udje družbe sv. Mohorja v Oblokah zložili 2 K 50 v.

Preplačila za IV. zvezek S. Gregorčičevih poezij so nadalje došla: Alojzij Mašera, sodni tajnik v Gorici 280 K; Rudolf Kovačič, višji pis. predst. 180 K.

Anton Komac, c. kr. davčni sluga v Kobaridu daruje za „Slov. sirotišče“ 1 K; za „Alojzijevisče“ 1 K.

Srčna hvala!

Novice.

Jubilejni pastirski list je izdal naš prevzvišeni knez in nadškof Fran-

čišek Borgia, kateri se bode čital vernikom prihodnjo nedeljo. V pastirskem listu je opisano življenje našega cesarja, ki ni bilo s cveticami poslano. Trnjevo pot hodi naš vladar, odkar je prevzel vlado avstrijskih narodov. Ako vidi svoje narode srečne, je tudi on srečen. Vladar je prebolel najhujše družinske udarce, pod katerimi bi vsakdo upognil. In le človek z nadnaravno močjo je mogel prenesti tako hude nesreče. Pastirski list govori nadalje o dobrosrčnosti vladarjevi, o vladarjevi ljubezni do otrok, o njegovi pobožnosti in njegovih dobrih delih, s katerimi si je spletel lovorjev venec. Konečno priporoča vernikom, naj g oreče molijo, da bi Bog ohranil sivolasega vladarja na avstrijskem prestolu še mnogo let na čast in slavo naše Avstrije.

Določbe glede cesarskega jubilejnega slavlja. Naš prevzvišeni knez in nadškof Frančišek Borgia Sedej je zaukazal glede cesarskega jubileja sledeče:

Prvo adventno nedeljo dne 29. novembra naj dušni pastirji naznanijo s prižnice praznovanje jubilejne slovesnosti, ki bode 2. decembra, in prečitajo pastirski list. Pri popoldanski službi Božji prve adventne nedelje naj se izpostavi Najsvetejši eno celo uro, med katero naj se moli rožni venec, litanije in druge primerne molitve in pojo pesmi. Na koncu naj se zapoje Tantum ergo, itd. ter se da blagoslov z Najsvetejšim. Na predvečer slavnostnega dne t. j. 1. decembra naj se zvoni ali nabiva praznično (1/4-1/2 ure). Dne 2. decembra naj se poje slovesna sv. maša. Po maši naj se izpostavi Najsvetejši ter zapoje Te Deum. Po molitvi zahvalnici naj se doda še molitev za cesarja. K božji službi 2. dec. se imajo povabiti cesarski in drugi uradi. Izredno se dovoli, da se vsa slovesnost opravi prvo adventno nedeljo.

V stolnici se bode mesto adventno nedeljo, dan poprej, v soboto, izpostavilo Najsvetejši v javno čestčenje, ki se zaključi v torek popoldne, in to vsled praznovanja cesarjevega jubileja, ki se vrši v sredo zjutraj ob 9. uri (ne ob 10.)

Apostolski blagoslov s posebnim odpustom podeli naš prevzvišeni knez in nadškof vsled posebne oblasti prejete od sv. Očeta na praznik Brezov. Sp. v stolnici po slovesni sv. maši.

Odlikovanje. Upravnik „Primorskega lista“, blagajnik „Slov. katol. delavskega društva“ in odbornik „Slov. sirotišča“ g. Luka Dugar je dobil te dni odlikovanje od sv. Očeta Pija X. Pro ecclesia et pontifice. Tega odlikovanja se veselimo, ker ga je mož vreden. Njegovo največje odlikovanje je pridno in vestno delovanje. „Slov. katoliško delavsko društvo“ priredi dne 13. t. l. ob priliki občnega zbora primerno proslavo tega veselega dogodka. Križec, ki ga je dobil čislani odlikovaneec od sv. Očeta, se mu ta dan slovesno izroči. Na mnoga leta!

Imenovanje. — Deželni odbor je podelil mesto učitelja na slovenskem oddelku kmetijske šole gospodu Josipu Zidaršček-u iz Tolstegavrh na Štajerskem, ki je dovršil višjo kmetijsko šolo na Dunaju in je sedaj adjunkt na posestvih kneza Windischgrätza na Spodnjem Štajerskem. Mesto na italijanskem oddelku ni bilo definitivno oddano, ker so prosilci taki, ki so še le absolvirali študije in nimajo potrebne praktične vaje v kmetijstvu. Začasno se sprejme vezbanec, ki postane definitivni šele potem, ko si pridobi zadostno praktično spretnost v kmetijstvu.

Andrej Gabršček — moderni Bileam! Vedeževavec Bileam je bil prišel iz Mezopotamije v moabitsko deželo, da bi preklel Izraelce. Njega oslica ga je svarila, naj tega ne dela, a on je ni poslušal. Ko pa je došel na dvor kralja Balaka, ni preklel Izraelcev, marveč jih je proti svoji volji blagoslovil. Tako se godi tudi Gabrščeku. Hotel je preklinjati „krivce slabega finančnega položaja v deželi“ in naslovil je svoj bombastični

članek „Goriška dežela na robu finančnega poloma“, a na koncu tega članka je sam priznal, da ne bo imela dežela za l. 1908 nikakega primanjkljaja, marveč še prebitek. Ta je le dvoje mogoče: ali hoče imeti Gabršček svoje čitatelje za norca, ali pa je on sam zrel za norčnico! Da bodo njegovi volilci strmeli, kako „kunšnega“ zastopnika so si izvolili, se je Gabršček pod svojo „učeno in temeljito razpravo o deželnem gospodarstvu“ podpisal kot dež. poslanec.

Podpis je brezpotreben!

Kdor čita ta članek, ki je poln arovih osebnih napadov, ta ve, da ga je mogel le deželni („Soča“ bi pisala „deževni“) poslanec Gabršček zagrešiti. Kaj naj si mislijo izvengoriški Slovenci o politični zrelosti naših trgov, ki so volili takega poslanca? Ta zastopnik naše inteligence piše n. pr. v odgovoru profesorju Berbuču: Slepilca Berbuča zgrabimo za nevedni jezik; prof. Berbuč je zajecjal —; prof. Berbuč je napraskal več smetij v oči „backom“; da se je prof. Berbuču nekoč posrečilo, napraviti profesorski izpit, to pač nikomur ne imponuje! Nota bene! To piše A. Gabršček, absolvent koperskega učiteljskega!

Tudi ta članek dokazuje jasno, da Gabršček sega po psovkah in po osebnem žaljenju, če ne more dati stvarnega odgovora.

Shod društva „Skalnica“ bo prihodnjo nedeljo dne 29. t. m. ob 4. uri pop. v prostorih „S. K. S. Z.“, Gosposke ulice št. 6, drugo dvorišče. Predmet dnevnega reda bo razgovor o novi postavi glede zavarovanja delavcev, in pa delavk in poslov za slučaj bolezni, za onemoglost in starost. Vabljeni so zlasti delavke, služabnice, postreznice, šivilje itd., da se natančno poučijo o načrtu nove prevažne postave, ki bo brez dvojbe dobil kmalu obvezno moč. Vstop k zborovanju bodo imeli tudi neudje. Pričakovati je torej obilne udeležbe.

„L'Eco“ o gradeškem vprašanju. — Tudi o gradeških razmerah nas je hotela Eco poučiti. Poprašali smo zategadelj na verodostojnem mestu in zvedeli smo, da imamo resnici na ljubo le v enem oziru popraviti svoj članek, v kolikor smo namreč rekli, da je bilc vse dosedanje starešinstvo voljeno v Faiduttijevem zmislu. Res pa je narobe, da so bili samo 4 izvoljenci privrženci Faiduttijeve stranke; a kakor povsod so hoteli ti s svojim vrhovnim poglavarjem vsem drugim ukazovati, kaj mora obveljati tudi gledé osebe novega župnika. Res je nadalje, da je Faidutti uplival na župana, ki je bil prvotno za družega prosivca don Tognona, ter ga pridobil za dr. Mezzlika. Z druge strani je istotako res, da so vsled tega neopravičenega nasilja drugi starešine se odpovedali svoji časti in tako onemogočili vsako nadaljno delovanje zdanjega starešinstva tako, da je vlada primorana razpustiti mestni zastop in postaviti svojega komisarja, ki razpiše nove volitve.

Iz istega vira smo pa poleg tega doznali, da je prišel neki član bivšega mestnega sveta v „Eco-vo“ uredništvo in zapretel, da nastopi javno proti gospodi okolo lista, ako bi se nadaljevali lažnjivi dopisi o tej zadevi.

Kakor čujemo, so imeli odstopeniki starešine s svojim protestnim korakom vrhu drugih nagibov tudi namen, obsoditi Faiduttijevo postopanje v politiki ter pokazati, da se popolnoma strinjajo s svojim nadškofom. Veseli nas, tega ne prikrivamo, da so se našli tudi v farlaškem delu naše dežele možje, ki ne isto- vetijo (identifikujejo) katoliške misli in stranke s politiko in z osebo Faiduttijevo, ter imajo poguma dovolj, to svoje mnenje celó očitno izraziti, dasi dobro vedo, da se s tem ne prikupijo posebno vladajoči kliki.

Eco nam daja svoje nasvete, kaj in kako naj pišemo. Te svete naj obdržimo le za-se, mi jih čisto nič ne potrebujemo.

Povedati ji pa hočemo vendar, da mi se bodemo protivili vsakemu slepljenju našega ljudstva in vsakemu švindlu, naj prihaja odkoder koli. Ker se pa Eco nam uže postavlja za svetovarko, svetujemo ji tudi mi, naj drugič ne popravlja po stari navadi sofistov edino tega, česar mi misimo nikdar in nikjer trditi. Tako brani poštenje župana Corbatto proti nam, ki nismo o njem nikoli še dvomili, ker poznamo osebno gospoda Corbatto kot poštenjaka. Obžalujemo le, da se je dal v tem pogleda speljati na led in da je tako prišel v nasprotje z večino svojih meščanov.

Imenovanje. G. dr. Franc Skaberne, okrajni komisar pri tržaškem namestništvu, je imenovan ministerijalnim svetnikom v naučnem ministerstvu.

Vlada — je izdala par dni pred svetim Martinom prepoved točiti novo vino pred novim letom radi preteče kolere in radi derečine, ki menda razsaja po deželi. Ta prepoved je veljala za Goriško, Trst z okolico in Istro. Goriško glavarstvo je bilo toli previdno, da te prepovedi, ki je povsem neopravičena, ni niti razglasilo, dočim so druga glavarstva, kakor tudi goriški magistrat, izvajala poslednice iz onega ukaza.

Vsakemu človeku z normalnim razumom je umljivo, da noben deželni odbor ne more uplivati na c. kr. namestništvo iz gori navedenih razlogov, naj bi izdalo tak brezmiseln odlok. — Umljivo je tudi, da dež. odbor goriški ni kompetenten dajati navodila za take prepovedi v Trstu z okolico in v Istri. Ker je pa prepoved res jedina svoje vrste in je povzročila v vseh krogih veliko ogorčenje, jo je c. kr. namestništvo preklicalo. A toliko v Trstu, kakor tudi v Gorici in drugod se trudijo vladni organi dati razumeti županom in drugim uplivnim osebam, da se je ta prepoved izdala le vsled tozadevnega priporočila deželnega odbora goriškega.

V „Primorskem“ Listu“ in v „Gorici“ smo vže pojasnili vso stvar ter povedali, da v deželnem odboru goriškem se ni o tem nikdar razpravljalo niti sklepalo. Vkljub temu se zaletava „Soča“ v slov. dva odbornika in hoče ljudstvo preveriti, da sta vendarle onadva to zakrivila in se klerikalci sedaj le izgovarjajo, ker jih je ona zalotila pri protiljudskem delu.

Kar se naših odbornikov tiče, izjavljamo v njihovem imenu, da so brezvestni obrekovalci tisti, ki vzdržujejo ono neresnično vest.

Vabilo k veselici v proslavo šestdesetletnice vladanja Nj. veličanstva presv. cesarja Fran Josipa I., katero priredi Slov. kat. izobraževalno društvo „Branik“ v Podgori v veliki dvorani g. Štef. Bregant tik želez. nasipa dne 29. nov. 1908 ob 3. in pol pop. s sledečim vspešdom: 1. Slavnostni govor; 2. Cesarska himna; 3. „Slovenija cesarju“, dekl. Gregorčič; 4. Pesem: „Pogovor z domom“; 5. Šaljiv prizor: „Simplicij Žolna“; 6. „Ti osrečiti jo hoti“, pesem; 7. Žaloigra: „Kapelica na gori“; 8. „Roža“, pesem. — Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin., stojišče 40 vin. — K obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

„Soča“ — piše o prof. Berbuču, da je vedel, kaj je zagrešil deželni odbor proti vinogradnikom, a da je molčal, sedaj pa da je hitro protestiral proti namestniški prepovedi glede točenja vina, oziroma proti temu, kar je najprej sam spletel. Ni nam treba še posebe poudarjati, da je to navadna „Sočina“ laž in obrekovanje, kakoršnega ni zmožen pošten človek.

Glas iz občinstva. — Mestni magistrat je z odlokom z dne 18. nov. javno naznanil, da bode voda zasebnikom z dnem 19. nov. ponovno zaprta radi pomanjkanja iste. — To je hud udarec za gorenji del mesta. V dolgem mestnem delu smo v tem oziru „srečnejši“, in to, ker je v ulici Vogel, ravno pred vhodom v šolsko poslopje „oživel“ nov

„umeten“ „studenec“. Kdor ne veruje, naj se poda na lice mesta ter se o tem natanjko prepriča. Kje je ravno isti studenec, ni treba povpraševati, ker vodotok po sredi ulice pove sam, kje ima svoj „izvir“. Škandal! O tem se obveščajo v to poklicni organi, kakor zdravstveni oddelek, vodstvo ljudske šole v ulici Vogel, g. nadzornik itd. Občinske redarje in pometarje ni treba o tem opozoriti, ker gredo večkrat na dan po isti ulici z — zaprtimi očmi!

Očividec.

Krščansko socialna nedelja. — V nedeljo dne 22. t. m. je bilo veselo. V Solkanu je priredilo „Kat. slovensko izobraževalno društvo“ lepo in poučno predavanje, ki se ga je udeležilo nad 200 oseb. Dr. A. Breclj je najprvo govoril o alkoholu in njega vplivu na človeka. Po govoru pa je predavaje pojašnjeval z mnogoštevilnimi skioptičnimi slikami. Predavanje je napravilo na poslušalce velik utis.

V **Zatominu** se je v nedeljo popoldne ustanovilo „Katoliško slovensko izobraževalno društvo“. K ustanovnemu zboru so prihiteli vrli Polubinci in Volarci. Šestnajst članov volarskega „Kr. s. izobraževalnega društva Planinka“ se je pripeljalo na vozu, ki je bil vanj uprežen lep konj, okrašen s krasnimi planinkami. Zborovanje je otvoril mladenič I. Kutin, predsedoval mu je vrli posestnik Rutar. Govoril je tajnik „Slov. kršč. soc. zveze“ Fr. Kremžar. Razložil je načela, ki morajo voditi novo društvo, če hoče društvo res koristiti svojim članom. Pozival je vse poštene in verne Zatomince k bratski slogi na katoliški in slovenski podlagi. Navzoči tolminski gospod nadučitelj Kašča se je blamiral s svojo zahtevo, da bi govoril. Pokazalo se je, da liberalni učitelj med našim poštenim kmečkim ljudstvom nima ugleda. Mož se je jezen in godrnjaje odstranil. Po shodu so veselo prepevali: mešani zbor volarski, ženski in moški zbor polubinski. Shod se je spremenil v pravcato veselico. — Razšli smo se v bratski edinosti, z zavestjo v srcu, da so in bodo znami vsi, ki so dobre volje. Živeli vrli Zatominci in njihovo novo društvo!

Najlepša nedeljska prireditev je bila pa pač v Št. Ferjanu, kjer je ondotno „Kat. bralno društvo“ s svojo 25 letnico praznovalo tudi cesarjev jubilej. Novoustanovljeni telovadni odsek, broječ blizu 40 mladeničev je prišel prihajajočim mirenskim, goriškim in podgorskim bratom nasproti zunaj vasi. Po prisrčnem sprejemu od strani Št. ferjanskih fantov so vsi odseki v lepih čveterostopih skupno odkorakali v cerkev k službi božji. Po sv. maši je bil mladeniški tečaj, na katerem sta govorila zastopnika S. K. S. Z. dr. Dermastia in dr. Capuder. Popoldne je bila veselica. Pred veselico so združeni odseki priredili ob krasnem vremenu na prostem lepo izpeljani telovadni nastop. Čast bratom Medveščeku, Mrevljetu, Puškarju in Kukavici, ki so z vzorno disciplino dosegli tako lep uspeh! Ko so zvečer naši telovadci v lepih svojih uniformah korakali skozi Gorico, so zbujali občno pozornost med mnogobrojnimi občinstvom. Lep red in nastop ter krasne čepice so posebno imponirale. Čast št. ferjanskim mladeničem, ker lepa slovesnost je delo njih ter č. g. kurata Jarca. Vsem prisrčen: Na zdar!

Pomagati si je znal. — Pravijo, da se je Gabršček bal, da bi ostal v deželnem zboru eventualno osamljen; zato se mu je silno mudilo osnovati „Slovenski klub“, kateremu se je postavil na čelo. In tako zastopa sedaj Gabršček klub, ki šteje baje 4 agrarce, 3 liberalce in 2 „neodvisna“. — L' appetito vien' mangiando: klub ga je moral postaviti za kandidata za deželni odbor. V dosegu tega treba je bilo zveze s Faiduttijevim klubom. Da se pa ne zapazi takoj prava namera, hrepenenje po kronicah, treba

je bilo bombe: dežela na robu finančnega propada! Treba je narediti konec pogubonosnemu gospodarstvu Pajer-Gregorčičevemu, treba je deželo rešiti propada! In glejte, ljudje božji, to hočemo mi, mi hočemo samo delati za ljudstvo, mi ne hlepimo po kronicah, saj bi imeli pri tem še efektivno škodo, pa vse to pretrpimo, kadar gre za korist našega ljudstva. Da, da, slepiti in varati pa znajo.

„Centralna posojilnica v Gorici“ naznanja sl. občinstvu v mestu in na deželi, da bode imela urad o priliki cesarjevega jubileja v sredo dne 2. dec. 1908 zaprt. — **Načelstvo.**

— **Velika tatvina v Trstu.** Že se je mislilo, da se tihisvedrovci, o katerih se je svoj čas mnogo pisalo, ne bodo tako hitro pokazali na dan in da jim je tržaška policija še precej prestigligi peruti ter jih razgnala na razne strani. Temu ni tako. V soboto uže na vse zgodaj se je raznesel glas po Trstu, da so svedrovci ulomili v prostore „Obrtne banke“ (Verkehrsbank) ter oropali blagajno. Ko je v soboto zjutraj služkinja opravljala v bančnih prostorih vsakdanje delo ter pospravljala, je opazila v sobi, kjer je blaganja, vse narobe, vse razmetano in posamezni kosi zlatega denarja se je videlo po tleh. Takoj je to naznanila pristojnim osebam. Policija, ki je prišla na lice mesta, je konstatirala ulom s tihim svedrom in tudi dognala, da ulomilci so morali bančne prostore dobro poznati. Z bančnim ravnateljem se je nadalje konstatiralo, da so tatovi odnesli 17 bankovcev po 1000 K, 47 bankovcev po 100 K, 97 bankovcev po 50 K, 335 bankovcev po 20 K, 195 bankovcev po 10 K, zraven tega še 372 zlatih napoleonov in 5 nemških bankovcev po 1050 mark. Vsega skupaj so tatovi odnesli nad 50.000 K. Škoda bi bila še večja, da ni banka prejšnji dan uložila v banko „Union“ 100.000 K. Banka je zavarovana proti ulomu. O ulomilcih ni sledu do sedaj. Tihi sveder je torej že na delu.

— **Takso na vodo in sicer 10 K** je sklenilo sovodenjsko starešinstvo za one posestnike, ki bodo zajemali vodo iz občinske sesalke pred občinskim domom. Ne moremo tega sklepa razumeti tembolj, ker je prejšnji župan podaril 800 K za sesalko z namenom, da bodi voda iz te sesalke vsakemu na razpolago zastoj. Ta čin prejšnjega župana je bil plemenit, občinariji so se sesalke veselili, sedaj pa pride starešinstvo s takim sklepom. Tajci, ki bodo pojili živino pri sesalki, bodo takse prosti, domačini, katerim je prejšnji župan hotel na lastne stroške poskrbeti vodo, bodo plačevali takso. Ta sklep je malo moder, kakor so malo modri tisti občinski starešini, ki so takemu sklepu pritrdili.

— **Tatovi dosedaj neznan** so ulomili v noči od petka na soboto v trgovino g. Capella v ulici Cipressi. Odnesli so 740 K, 4 gnjati, klobase in sira. Policija zasleduje tatove.

— **V Tržiču** so imeli te dni občinske volitve, katerih se je udeležilo od 700 vpisanih volilcev le 67. V drugem razredu je prišlo na volišče le 13 volilcev, v prvem pa 12. Izvoljeni so laški liberalci. Zadnji čas je občino upravljal vladni komisar vsled raznih nerednosti. Sedaj se zdi, da bo ravno tako. Nekateri starešini so bili voljeni brez njih vednosti. Stvari so v Tržiču zamotane.

— **Deželna kmetijska šola** v Gorici se odpre dne 30. t. m. Vseh učencev se je upisalo 45.

— **Zlat uhan** je zgubila včeraj zjutraj neka revna žena od Raštelja do Ribjega trga. Kdor bi ga našel je naprošen, da ga odda na tukajšnji policiji.

— **Poština vest.** S 1. decembrom t. l. bo imenovanih 177 poštnih asistentov poštami oficijali in 184 poštah oficijalov poštami nadoficijali.

— **Nesreča na železnici.** Včeraj ponoči je prišel železniški sprevodnik Matija Mele na Rakeku med odbijače,

kateri so mu zmečkeli leva rebra. Malo je upanje, da okreva.

— **Zlato medaljo za 40-letno** zvesto službovanje je dobil in se mu je včeraj izročila Štefan Cej, uslužbenec v tiskarni Seitz.

— **Nesreča na delu.** V bolnišnico usmiljenih bratov je bil prenešen 71-letni Josip Primožič, delavec v podgorski papirnici, doma iz Pavme. Roko je imel naslonjeno na neki stroj, ki je nenadoma začel teči in je Primožiču isto zlomil.

— **Bogat lov.** Dne 19. t. m. so ustrelili na lovu v Medaji 82 zajcev, več jerebic in fazanov. Taki lovi so redki. Po naših poljih je več lovcev kot zajcev.

IZJAVA.

V uvodnem članku „Soča“ z dne 19. novembra t. l. št. 135 je bila objavljena in komentirana vest, da je deželni odbor izposloval proti našim revnim vinogradnikom naperjeno prepoved, da se ne sme točiti novo vino do konca tekočega leta.

Ta vest, katero sta objavila tudi „Slov. Narod“ in „Edinost“, ni izmišljena, ampak, kakor sem se osebno prepričal, zajeta iz zanesljivih, verodostojnih virov. In vendar zastavljam jaz svojo moško besedo v to, da deželni odbor ni letos v nobeni seji niti sklepal niti sklenil, da se ima taka prepoved izposlovati, da sploh ni bilo govora o tem v deželnem odboru, dokler se ni poizvedelo, da se ima taka prepoved izdati. Po tem takem ni bil **NIKDO** zakonito pooblaščen, prošnjo za tako prepoved v imenu deželnega odbora vložiti.

Zatrjujem slednjič, da bi se bil jaz, ako bi bil kdor si bodi v deželnem odboru sprožil tak predlog, najodločneje protivil meni enako, kakor vsem drugim vinogradnikom nevarni nameri.

V Podgori, dne 23. novembra 1908.

Anton Klančič,
namest. dež. odb.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Rihard in

Felix Majer

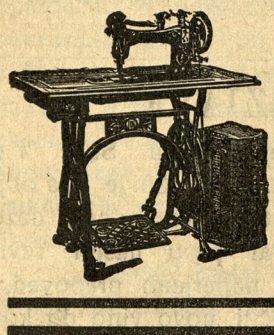
Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni liferanti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega doma“

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne oboroške.

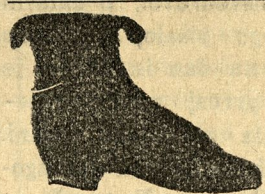
Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

POZOR!

10 kron nagrade dobi tisti, kateri je bil mnenja, da je vkupil šiv. stroj ali dvokolo od tvrdke Saurig & Dekleva v Gorici; v resnici pa je kupil od g. Franca Saurig, kateri je bil pri tvrdki potovalec, a je maja meseca t. l. izstopil.

Jos. Dekleva.

Ant. Obidič
čevljar

v Semeniški ulici 1
v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikoriije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja.

Varstv. znamka. Varstv. znamka. Varstv. znamka.

sl. Kuw. X 4457, 2:7. II.W.W.

Henrik Franck & sinovi
Zagreb.

Naznanilo.

S tem slav. občinstvo opozarjamo, da

Anton Uršič v Dornbergu

ni pooblaščen v našem imenu premije inkasirati, ter v bodoče takih vplačil ne bomo priznavali.

Podružnica „CROATIAE“ v Trstu.

Kinematograf v dvorani „CENTRAL“

Veliki električni

BIOSKOP

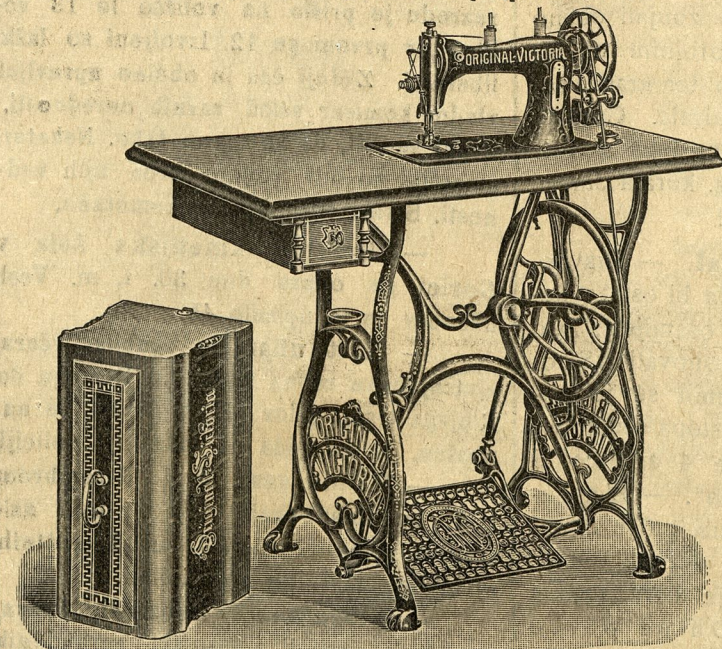
Internacionalno gledališče, živčih, govorečih, pojočih in igrajočih podob. Umetniško in tehnično vodstvo: Arhitekt A. Tscherné.

Nakup automobila! (Zelo komične podobe za smejeti). — Nizza. (Krasno originalno po naravi). — Poljub v temi. (Smešne slike). — Vdana soproga. (Povest iz življenja v mnogih zanimljivih podobah). — Trobenta. (Komični prizori). — Za kaj je kinematograf dober. (Smešne slike). — Vodene umetnosti v Versailles. (Edino originalno povzetje po naravi). — Človek po naravi. (Humoristični prizori). — Blisk v mlinu. (Zelo komične podobe za smejeti).

Predstave ob delavnikih 2 veliki predstavi 1/27, in 8. uri zvečer. Ob nedeljah in praznikih ob 1/4, 5, 1/27. in 8. uri. Ob sredah in sobotah ob 5. uri predstava s posebnim programom za otroke in dijake, kjer plača vsak otrok le 20 vin. — Vsaka predstava traja čez 1 uro.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovjšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

— Pozor —

vsi ki nameravate na dan sv. Andreja več skupaj Vaših oblačilnih potrebščin kupovati na tvrdko

Franč Ravnika v Gorici

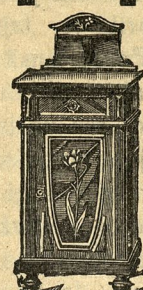
Raštelj št. 16

katera napravi ta dan mnogo znižane cene, ter vljudno opozarja sl. občinstvo stem, da porabi to lepo priliko.

Toliko v naznanje!

S spoštovanjem

Franč Ravnika.

— Izgotovljeno pohištvo —

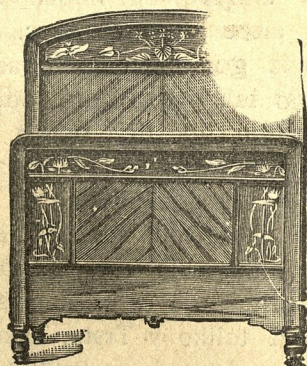
lastnega izdelka priprosto

— in fino se dobi pri —

A. Černigoj-Gorica.

— Tržaška ulica 18. —

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.

Strojveni obrat.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

V zalogi ima: modro galico, žveplo, razna umetna gnojila, gumijeve vezi, belo in živinsko sol, otrobi debele in drobne, turšico, moko, klajno apno in drugo.

Člani pridruženih zadrug se pri prevzemanju blaga morajo izkazati s člansko knjižico zadruga in posojilnice, h kateri pripadajo.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, bivši „Hotel Central“.

Ljudsko zavarovanje.

Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost zagotavlja naslednje rente in dajatve:

Delavec dobi z dovršenim 65. letom starosti starostno rento. Ako onemore pred tem časom, dobi rento za onemogle. Samostojna oseba dobi v enaki starosti starostno rento.

Višina rente za onemoglega ali starostne rente je odvisna od dobe in višine vplačevanja. Zaostali se dovoli enkratna glavnična odpravnina. Nadalje bodi pripomnjeno, da se ženskim zavarovancem, ako se poroče, vrne polovica za nje plačanih prispevkov.

O višini

v plačil

je pojasnjeno spodaj s tabelo. Pri tem je pripomniti, da je državni prispevek 90 K k vsaki renti že vračunjen. Pri delavcih, se zaradi enostavnosti smatra, da ostanejo vsi prispevni dobo v istem mezdnem razredu. Ako prestopijo iz nižjega meznega razreda v višji razred, bi raslo tudi pričakovanje in z njim renta.

Krog zavarovancev.

1. Nesamostojni. Zavarovanju so zavezani: industrijski, obrtni in kmetijski delavci, dninarji, posli, pomagajoči rodbinski udje, vajenci, delavci na domu, domači učitelji, domače šivilje, domače perice, postrežnice itd (okroglo 6 milijonov duš). Zavarovalna dolžnost se prične s 16 letom starosti; izvzete od nje so že onemogle in več nego šestdesetletne osebe. Prav tako niso zavarovane osebe, ki imajo mesečno ali letno plačo in kojih prejemki presegajo mesečno 200 K ali na leto 2400 K.

2. Izmed samostojnih so zavarovanju zavezani vsi imetniki kakega obrtnega ali drugačnega pridobitnega podjetja ali kmetijskega in gozdarskega obrta. Izvzeti pa so tisti, kojih letni dohodek presega 2400 K ali ki redno nimajo v delu več nego dva mezdna delavca, ki ne spadata k rodbini

Prispevki

se preračunajo pri delavcih po mezdni razredih. Polovico prispevkov mora plačevati delavec, polovico pa službodajnik. O višini rent daje spodnja tabela natančnejše pojasnilo.

Pri samostojnih

so razmere bistveno drugačne. Niti kmetovalec, niti obrtnik in kupčevalec na drobno ne more, kakor delavec, računati na vedno enake in stalne dohodke. Obvezni najmanjši prispevek se je moral torej določiti tem previdnejše, ker so vrhutega gospodarske razmere v posameznih delih države izredno različne. Temu primerno določa predloga, da znašaj mesečni prispevek pri dohodku do 480 K na leto 50 h, in pri dohodku med 480 in 2400 K najmanj mesečno 1 K. Nadalje pa določa načrt, da bodi pridržano deželnemu zakonodajstvu ta obvezni minimum zvišati za celo ali delovito področje kronovine.

Čeravno se more torej samostojnim osebam naložiti dolžnost le za majhne tekoče dajatve, je vendar na drugi strani mogoče, da plačajo o priliki večjih dohodkov znatnejše enkratne prispevke. Na

primer: kmetovalec lahko vplača znatnejšo vsoto, ko je spravil letino. Slične so razmere pri mnogih sezonskih obrtih. Oziraje se na te okoliščine, omenja zakon

prostovoljne večje dajatve ki niso omejene niti v roku vplačila, niti v višini (le navzgor s 100 K v letu). Na Belgijskem opazovane izkušnje pa kažejo, da je potrebno, da se k tem prostovoljnim večjim dajatvam posebno vzpodbuja. To bi se moglo zgoditi tako, da se iz javnih novcev ob vsakem vplačilu odstoten prispevek zapiše v prid. Ob veliki raznovrstnosti razmer v posameznih delih države pa bo moglo vplivanje v tem smislu le tedaj postati uspešno, če deluje po možnosti individualizirajoče. Da se razvije tako delovanje so torej posebno poklicana deželna zakonodajstva. Po predlogi jim je prepuščeno za pospeševanje prostovoljnega zavarovanja pripraviti pripomočke in o njih porabi izdati natančnejša določila. S tem se odkazuje avtonomnim deželnim upravam pomembna socialno-politična naloga.

Z vsako prostovoljno večjo dajavo se ravna kakor z enkratno vlogo, s katero se pridobi pričakovanje, ki se preračuna zavarovalnotehniško. Skupna pravica se sestavi potem iz vsote delnih pričakovanj. Starostna renta, ki se kaže iz teh prostovoljnih večjih dajatev, se lahko nastopi pred 65. letom, in sicer že po 55. letu starosti. S tem je za samostojne preskrbljeno delovito nadomestilo rente za onemogle. Povdarjati je treba, da je to zavarovanje s prostovoljnimi večjimi dajatvami dano na voljo vsem starostnim zavarovancem, torej tudi delavcem.

Čas čakanja.

Preden se doseže pravica do rente, je prebiti čas čakanja. Ta čas znaša:

Pri delavcih za doseg rente za onemogle 200 prispevnih tednov (pri 50 letnih prispevnih tednih 4 leta, pri 40 prispevnih tednih 5 let). Za čas prispevanja velja pri tem tudi brez dejanskega dajanja tisti čas, v katerem opravlja zavarovane aktivno vojaško službovanje ali v katerem ima bolezen, ki je združena z nesposobnostjo za delo, ali končno v katerem oddaja nanj pripadajoči delež zavarovalnega prispevka službodajniku. Pri starostni renti znaša čas čakanja 30 let, in sicer računaje od začetka zavarovanja, brez ozira na eventuelno prenehanje prispevanja. Prehodno določilo krajša ta čas čakanja za tiste, ki postanejo zavarovanju zavezani, ko dobi zakon moč, ali v teku naslednjega leta. Za nje znaša čas čakanja za starostno rento le 200 prispevnih tednov.

Pri samostojnih znaša čas čakanja za starostno rento 200 prispevnih tednov. S tem razmeroma kratkim časom čakanja se omogoči doseg starostne rente tudi osebam, ki postanejo že-le v višji starosti zavezane zavarovanju. V tem tiči nekaka izravnava za to, ker se samostojnim ne daje renta za onemogle.

Prestanek pričakovanja.

Za delavca pomenja brezdelnost izločitev iz zavarovalne dolžnosti. Zakon omogoča, da se v tem primeru ohranjajo v moči pridobljene pravice z majhnimi

prispevki. Isto velja za samostojno osebo, ki izstopi začasno iz zavarovanja.

Ako samostojna oseba ne more plačevati polnih prispevkov za svoje zavarovanje, lahko prav tako s povsem majhnimi dajatvami svoje pričakovanje vzdržuje v moči. Na ta način skuša načrt uravnati to za prakso tako važno vprašanje, oziraje se na finančne zahteve.

Delavca skuša predloga varovati za primere, da bi službodajnik ne mogel plačevati, s tem, da ostane njegovo pričakovanje v moči kljub temu, da se ne plačujejo prispevki.

Glavnične odpravnine za zaostale.

Ako umre zavarovane, se dovoli zaostali glavnične odpravnine. Do njih imajo pravico vdove ter zakonski in pozakonjeni otroci pod 16 leti. Nezakonski otroci imajo pravico po materini smrti, pa tudi po očetovi smrti, in sicer tedaj, če je bilo njegovo očetovstvo sodno dognano in pripoznano. Tudi roditeljem umrlega, ki jih je on vzdrževal, potem njegovim vnukom ter bratom in sestram pod 16 leti, ki so od njega dobivali svoj živež, se prizna odpravnina. Pogoj za podelitev glavnične odpravnine je, da je prebil čas čakanja 40 prispevnih tednov.

Višina glavničnih odpravnin, ki jih je dovoliti zaostali, naj se povzame iz naslednjih primerov. (Pogoj 50 prispevnih tednov v letu):

Za nesamostojno pri- dobivajoče	Ako je ostala		
	vdova brez otrok	vdova z enim otrokom	z dvema otrokoma
Mezdni razred	K	K	K
I	120	180	240
II	150	225	300
III	180	270	360
IV	210	315	420
V	240	360	480
VI	270	405	540

za samostojno pridobivajoče (pogoj 12 mesečnih prispevkov po 1 K)

Povračilo prispevkov ob ženitvah.

Ženski zavarovanci, ki sklenejo zakon, imajo pravico, da se jim povrne polovica zanje plačanih prispevkov, ako so prebili čas čakanja 200 prispevnih tednov.

Uredba organizacije.

Organizacija se deli v spodnjo stopnjo (krajevni urad), srednjo stopnjo (deželni urad) in gornjo stopnjo (državni urad).

Spodnja stopnja, krajevni urad, za vse tri stroke zavarovanja je

Okrajni urad za socialno zavarovanje.

Njegova naloga je vse občevarje s službodajniki in zavarovanci, priglaševanje in odlaševanje, inkaso prispevkov, razvidnost pričakovanj in pripravljanje odločb rentne komisije.

Združitev krajevne uprave teh treh strok socialnega zavarovanja v enotno krajevno službo zagotavlja dalekosežno oprostitev in z njo znatno zmanjšanje upravnih stroškov.

V načelstvu okrajnega urada, ki oskrbuje krajevno službo za vse zavarovance in vse zavarovalne stroke, so zastopane tri skupine interesentov, delavci, podjetniki in samostojne osebe, vsak z eno tretjino. Delavci in podjetniki se volijo iz načelstev bolniških blagajnic. Zastopniki samostojnih oseb se imenujejo dotlej, da se določi volilni postopek.

Za osrednjo stopnjo, deželni urad, poslujejo trije organi. Rentna komisija zavarovanja za onemoglost in starost, voljena po kurijah iz načelstev okrajnih uradov, določa o pravicah do rent. Nadalje obstoja „deželni urad“, prav tako avtonomen upravni zbor, kateremu je zlasti naloženo vplivati na naganje glavnične. Tretji organ je teritorialna zavarovalnica proti nezgodam, koje načelstvo je sestavljeno dve tretjini iz delavcev. Zavod bi moral oskrbovati tudi pisarniške posle za rentno komisijo in deželni urad.

Središče je blagajnica rent za onemogle in starostnih rent na Dunaju.

Zanj bo treba le majhnega uradnika z aparata, ker je glavna važnost uprave pri zunanjih organih. Načelstvo blagajnice je avtonomno. Sestavljeno je po četrtini iz izvoljencev kurij zavarovanih delavcev, podjetnikov in zavarovanih samostojnih oseb, ter končno iz imenovanih strokovnjakov. Naloge središča bodo organizacija in kontrola cele uprave.

Razsojanje sporov.

Na mesto sedanjih razsodišč stopijo nove uredbe. Poravnane spornih primerov glede dajatev bolniškega zavarovanja je naloženo pritožnim komisijam na okrajnih uradih.

Sporne zahteve, ki niso bile poravnane pri njih, potem sporni primeri glede zavarovanja onemoglih, starostnega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam pridejo pred

c. kr. zavarovalno sodišče.

Tako sodišče se ustanovi v vsaki deželi. Za prizivno oblastvo bo treba na Dunaju ustanoviti c. kr. višje zavarovalno sodišče. V drugih spornih primerih so pristojna politična oblastva. Zoper njihove razsodbe ni odprta pritožba na upravno sodišče, temveč na višje zavarovalno sodišče. (Konec pride.)

Loterijske številke.

21. novembra.

Prst	26	1	28	6	44
Line	13	83	2	50	36

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Tovarna kisa odlikovanstva na ob razstavi v Gorici 1. 1900

FRANC KRALJ

Gorica, Kapucinska ulica št. 9

priloga cenj. gg. trgovcem raznovrstnega kisa. Cene zmerne, po strežba točna in poštena.

Na predvečer

2. decembra

bodo velike razsvitljave v proširnej Avstriji katere preskrbi — po naročilih — naš pyrotehnik **FERD. MAKUC** v Gorici, ulica Mattioli št. 43.

Iz prijaznosti se prejemajo naročila tudi v kavarani „D g n“ tk ju tične palače.

Mezdni razred	Delavni zaslužek na teden	Tedenski prispevek (polovico plača delo- in službodajnik)	Pravica do rente (ako se plača 50 tedenskih prispevkov na leto) po		
			20	30	40
	K	v		letih	K
a) Delavci.					
I.	do 480	12	144	156	168
II. a)	nad 480 > 720	24	198	222	246
III. b)	> 720 > 960				
IV. a)	> 960 > 1200	36	252	288	324
V. b)	> 1200 > 1400				
VI. a)	> 1400 > 1920	48	306	354	402
VII. b)	> 1920 > 2400				
VIII. a)	> 2400 > 3000	60	360	420	480
IX. b)	> 3000 > 3600	72	414	486	558
b) Samostojni.					
			198	222	246

(Na leto 12 mesečnih prispevkov po 1 K)

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano, medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svincene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže, da potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

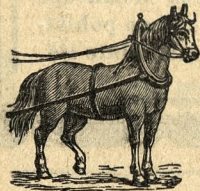

JOSIP BONANNI

naslednik T. Slabanja

srebrar in pozlatar v Gorici ulica Morelli 12
odlikovan z zlato svetinjo

se priporoča vsem čč. cerkvenim oskrbnistvom za vsakovrstna izdelava cerkvenega orodja. Plačuje se tudi na obroke. Konkurenca v cenah izključena. Cenike gratis franko na dom.

IVAN KRAVOS

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11.
Sedlarska delavnica.

Zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogo različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine, kakor: kovčke, torbice, denarnice, listnice itd. itd. — Izvršuje in sprejema v popravilo različne koleselne in kočije. Popravila se izvršujejo točno. — **CENE ZMERNE.**

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici

Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljive prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Prodaja tudi na mesečne obroke. Ceniki franko.
Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

Poprava in komisijska zaloge dvokoles in šiva njih strojev pri

Batjelu Gorica

Via Duomo 3-4.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¹/₄% (pet in en četrt od sto;
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Kranjske klobase!!

najboljše vrste in sicer male po 20 vin. komad, — velike vrste po 40 vin. komad, za trgovce 10% popusta, kakor tudi fini, sveži špeh od pitanih prešičev kg po K 1.44, razpošilja

Anton Anžič, mesarija
Ljubljana.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna polsopja, zvonove, premičnine in pridelke; 2. proti prelomu zvonove, in 3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!